

TRÆHVEPSE

Træhvepsene hører ligesom myrer, bier og gedehamse til de årevingede insekter. Disse er blandt andet karakteriseret ved, at vingerne er gennemsigtige med et netværk af tydelige årer.

To træhvepsarter er almindelige i vore skove: kæmpetræhvepsen (*Urocerus gigas*), der bliver indtil 3 cm lang, og den lille træhveps (*Sirex juvencus*), der er knapt så stor. Hunhvepsene, der kan kendes på den lange læggebrod, er altid noget større end hamnerne. De voksne insekter er blåsorte med gule eller rødlige tegninger. Larverne bliver op til 4 cm lange; de er hvidgule og trinde og har tre par brystfødder. I bagkropspidsen har de en kort, mørk torn.

Foto: SSL

Træhveps - hun med læggebrod.
Naturlig størrelse ca. 3 cm.

Træhvepsene kan virke ret drabelige og forårsage en del panik, hvor de dukker op. Det kan derfor være på sin plads at fastslå, at de ikke angriber mennesker og ikke kan stikke eller bide.

Biologi og skade

De voksne træhvepse ses kun udendørs i sommerhalvåret og flyver især på varme, solrige dage. Hunnerne udsøger sig nåletræer, især gran, til deres æglægning. Når de har fundet et passende sted borer de læggebrodden ind i træet og anbringer et eller to æg i hvert hul. En hun kan i løbet af sit liv lægge 3-400 æg. Æggene lægges normalt kun i syge træer eller nyfældede stammer. De angriber ikke forarbejdet træ, som simpelthen er for tørt. Når de alligevel af og til kan komme frem af tømmer i huse, skyldes det altså, at larverne har været i det, før træet blev opskåret.

Æggene klækker efter 3-4 ugers forløb, og larverne begynder at gnave sig frem gennem veddet. Deres gange er runde i tværsnit og bliver bredere, efterhånden som larverne vokser til. De kan gnave sig dybere ind og angribe kerneveddet. Det er typisk for træhvepse, at boremelet (larvernes ekskrementer) i gangene er pakket så tæt, at det ikke drysser ud, selvom gangen skæres igennem.

Træhvepselarverne bliver under normale forhold fuldvoksne på 2-3 år og forpupper sig så. Under dårlige betingelser, for eksempel hvor det drejer sig om tørt bygningstømmer, kan udviklingen imidlertid forlænges betydeligt - helt op til 10 år.

De voksne træhvepse kommer i naturen frem af pupperne i sommermånederne og gnaver sig straks ud af træet. I huse kan de på grund af opvarmningen dukke op på alle tider af året. Flyvehullerne kan let kendes på, at de er cirkelrunde og står med helt skarpe kanter; de ser faktisk ud, som var de boret. Husbukkens og de fleste andre træbukkes flyvehuller er ovale. Der kan som omtalt ikke komme flere hvepse frem, end der oprindeligt fulgte med i træet, da huset blev opført, og skaden er derfor sjældent af betydning.

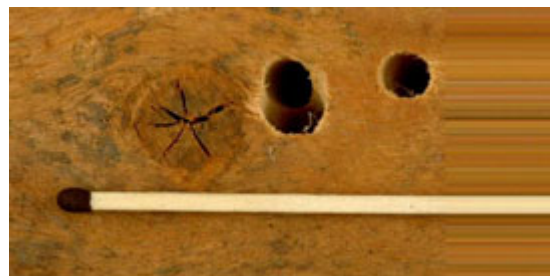

Foto: SSL

Bræt med træhvepsens flyvehuller.

Det kan dog være u hensigtsmæssigt at anvende angrebet tømmer som gulvbjælker, da hvepsene gnaver sig op gennem gulvbrædderne, når de kommer ud. I tømmer, som er anvendt til yderbeklædning, kan hullerne betyde en forringelse. Udover at være skæmmende, kan de også blive indfaldsveje for fugt og dermed råd.

Andre materialer, der ligger op mod angrebet træ, kan blive gennemgnavet, når hvepsene forsøger at slippe ud. Der er eksempler på, at de har gennemgnavet bly- og kobberplader lagt som tagdækning.

Bekæmpelse

Som det fremgår af ovenstående, er der normalt ikke grund til at foretage sig noget. Skulle der komme træhvepse frem af spær eller lignende, vil der yderst sjældent være så mange larver i et stykke tømmer, at bæreevnen bliver så svækket, at en udskiftning er påkrævet. I de tilfælde, hvor der opstår huller i en beklædning eller tagdækning, som er udsat for vejr og vind, bør disse repareres

Tømmer, der er under mistanke for at være angrebet af træhvepse, bør ikke benyttes, hvor der kan opstå problemer. Flydende træbeskyttelsesmidler har ingen eller ringe effekt, da larverne sidder gemt i deres gange dybt inde i træet.

Træhvepselarver i tømmer kan dræbes ved en varmebehandling - f.eks. 75°C i 8 timer - eller ved en ovntørring af træet til under 14% vandindhold. Træ, der er trykimprægneret, vil ligeledes med sikkerhed være frit for levende træhvepselarver.

Træhvepse kan i visse lande optræde som skovbrugsskadedyr. Det er baggrunden for, at man i Australien har ret strenge regler for import af nåletræ. Træ (også emballage) der eksporteres til Australien, skal være garanteret frit for træhvepse. Vil man være sikker på at undgå forsinkelser i ekspeditionen af varer i kasser af nåletræ, skal de ledsages af et certifikat, der erklærer træet frit for træhvepse. Et sådant kan udstedes af Plantedirektoratet.